

Ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
t.a.v. minister S.A.M. Kaag
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Betreft: Consultatie Vernieuwd Beleid Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Datum: 22 maart 2018

Geachte minister Kaag,

Veel dank voor de uitnodiging voor de consultatie voor het vernieuwd beleid Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Nederland kan een leidende rol innemen in de verduurzaming van internationale handelsrelaties en de verbetering van levensstandaarden van miljoenen mensen in de wereld. Dat is precies waar Fairtrade, als keurmerk voor eerlijke handel, voor staat. Daarom geven wij graag onze visie op het nieuwe beleid.

Vrijhandel moet eerlijke handel worden, zo staat in de consultatie. Een waarheid als een koe wat ons betreft. Helaas heeft lang niet iedereen dezelfde interpretatie van het begrip eerlijke handel. Dit moet anders. Voor ons is het duidelijk: eerlijke handel is handel op basis van inclusieve prijzen en eerlijke handelsvoorwaarden. Zonder uitbuiting en armoede. Mét een leefbaar inkomen voor boeren en arbeiders aan het begin van de keten. Handel die vrij is van ongewenste externe kosten, die een beslag leggen op mens en milieu.

We weten waar we naartoe werken. De SDG's zijn ons kompas en geven een duurzaam toekomstbeeld weer. We kunnen deze doelen halen. Maar alleen als alle schakels in handelsketens de gestelde internationale richtlijnen, zoals de OESO-richtlijnen, UN Guiding Principles en de ILO-verdragen, daadwerkelijk naleven. Helaas is dit nog niet de norm. Dat zou het wel moeten zijn. Het nieuwe beleid moet zich daarom primair richten op het voorkomen van mensenrechtenschendingen in internationale handelsketens.

Daarom vragen wij de overheid het volgende:

- Stimuleer de naleving van de hierboven genoemde internationale richtlijnen door het bedrijfsleven en verbind (negatieve) consequenties aan bedrijven die geen due diligence toepassen;
- Richt het beleid niet alleen op *'do good'*, maar besteed concreet aandacht aan *'do no harm'*. Kijk eerlijk en kritisch naar de potentiële negatieve impact (direct of indirect) van het Nederlandse bedrijfsleven op de levensstandaard van boeren en arbeiders in handelsketens;
- Creëer een coherent beleid. Ontmoedig *'Pick en Choose'* en voorkom ongewenste neveneffecten van Nederlandse handelsactiviteiten. Vaak kiezen bedrijven bijvoorbeeld voor een focus op enkele SDG's, waardoor andere SDG's buiten beschouwing raken. Daarmee ontlopen ze, ondanks hun goede bedoelingen, hun verantwoordelijkheid én potentieel negatieve impact op andere SDG's;
- Geef gehoor aan de oproep van het bedrijfsleven en creëer een eerlijk speelveld. Waar zelfregulering niet leidt tot het uitvoeren van due diligence, kan de overheid regelgeving instellen die bedrijven verplicht due diligence toe te passen op hun volledige ketens en daarover transparant te rapporteren. Draag in geval van wetgeving zorg voor een brede due diligence aanpak, op nationaal en Europees niveau;

FAIRTRADE
MAX HAVELAAR
NETHERLANDS

- Besteed aandacht aan het feit dat ‘verdienen’ *nooit* ten koste mag gaan van het naleven van mensenrechten. Herdefinieer daarom de begrippen ‘eerlijke handel’ en ‘verdienen’. Is er überhaupt sprake van “verdienen aan het buitenland” als externe kosten, zoals negatieve sociale- en milieueffecten, niet worden meegenomen in een verdienmodel?
- Richt het beleid niet alleen op het creëren van nieuwe werkgelegenheid in continenten als Afrika en Azië, maar focus tegelijkertijd op het verbeteren van de bestaande werkgelegenheid aldaar. Zolang boeren en arbeiders geen leefbaar inkomen hebben, is het dweilen met de kraan open. Verhoging van de levensstandaard leidt immers tot meer stabiliteit. Dit bevordert de handel op lange termijn en heeft een positieve invloed op de neveneffecten van armoede, zoals migratie;
- Geef in het beleid prioriteit aan leefbaar inkomen en leefbaar loon, de positie van vrouwen en kinderen, onderwijs én gezondheid;
- Tot slot: geef het goede voorbeeld. Pleit voor een verdere verduurzaming van het inkoopbeleid van de overheid en werk samen met andere ministeries. Bijvoorbeeld ten aanzien van klimaatverandering. Zolang Nederland achteraanloopt in de EU op het gebied van duurzame energie, staan we buitenspel in de aanpak van het globale klimaatprobleem.

Ik hoop u hiermee van inspiratie en bruikbare adviezen te hebben voorzien en wens u veel succes met het uitwerken van het nieuwe beleid. Uiteraard gaan wij graag met u in gesprek om bovenstaande verder toe te lichten. Wij kijken uit naar een positieve en impactvolle uitkomst.

Met vriendelijke groet,

Peter d'Angremond
Directeur Stichting Max Havelaar